

pescere. Omnes a temeritate actio-
 nes curas ac sollicitudinis amputas.
 et eas tanq̄ rudorū moles ⁊ meatus
 obstacula obstructi fontis submouere
 festina. Sic enim in caverna terre de
 abyssoreniens aqua colligitur. sed ob
 icibus oppressa nō effluit sic in huma-
 no corde p̄siderata profunditate diui-
 ni iudicij tristitia nascitur. que tñ per
 fletum lacrimis erūpentibus nō ema-
 nat. si terrenorū actū sufflumen obfi-
 stat. Tristitia quippe lacrimarum ma-
 teria est s̄ vt huiusmodi fontis possit
 vberatiz vena p̄fluere. satage cūcta ne
 gocij obstacula remouere. Valiciam
 quoq̄ iram ⁊ odiū ⁊ reliquorū viciozū
 pestes d̄ atro tui cordis elimina. ne si te
 accusari ⁊ p̄scia forte timor deat. in es
 tua intimi rois vacua facta in ardori-
 bus ariditate formidistapefcat. San-
 critaris quippe fiducia ⁊ testis innocē-
 tie p̄scia est ⁊ puraz mentē celestis gra-
 tie riuulus irrigat ⁊ esoluit in lacrimas
 duriciā squalidi cordis emollit ⁊ fluē-
 di mearū fletibz apit. sit ergo p̄scia tu-
 a pura mitida mōda. sit sincera atz ab oī-
 labe nequiciarū spūalius defedata. vt
 dum p̄tricio cordis erumpe properat
 obex mordacis p̄scientie non obsistat.
 hec pe. da. Ecce habemus qliter querē-
 da sit ⁊ obtinenda gratia lacrimarū vi-
 delicet p̄ deuotaz orationē ⁊ p̄ vite pu-
 ritatē. Si quis igitur in his p̄seuerat
 nerit gratiam p̄dictā a dño p̄sequē-
 Tam spiritus sanctus videns hominē
 virtutibus adornatū cor illius ingre-
 dit ⁊ p̄ suā p̄ntiam illud in amore suo
 accendit ⁊ p̄p̄ns ad lacrimas funden-
 dū cōpungit. Maculosa v̄o ac viciosa
 corda inhabitare dedignat. ⁊ ideo la-
 crimarū p̄punctionem habere non me-
 rentur.

Filius.

Quomodo si homovita suā emen-
 dauerit a vicijs abstinēdo ⁊ pro

ut dñs donauerit religiose viuendo ⁊
 effuderit humiles preces coram deo p̄
 pter gratiaz lacrimarū obtinendā nec
 talem gratiam assecutus fuerit vtrum
 cōtritio siue p̄punctio absq̄ lacrimis
 valeat ad delenda peccata. Et vtrum
 aliqua p̄punctio possit vicem supplere
 siue locum lacrimarum.

Capitulum. III. Pater. G

Habes questio

nes prout gratia dei inspira-
 uerit ita respondeo. Om̄ps igit̄ deus
 cui a p̄ra ⁊ nota sunt om̄ia corda filio-
 rū hominū. respicit voluntatē singulo-
 rū ⁊ quicquid boni facere homo nō p̄t
 quod tñ libēter facere veller si possz hoc
 deus pro facto deputat. Testat̄ hoc bea-
 tus ambro. sic dicens. Affectus tuus
 opi tuo nomen imponit. quicquid vis
 et nō potes deus pro facto reputat. hec
 ambro. Vñ quisquis est peccatis gra-
 uatus ⁊ non pōt pro suis excessibus la-
 crimas effundere. valeat tñ ex toto cor
 de se offendisse deū ⁊ lugeat. veniam a
 dño p̄sequetur. qui piam voluntatē se
 humiliter inuocantiū respicit. nā con-
 tritio ⁊ meror ⁊ suspicia etiam sine la-
 crimarū effusione cū haberi non p̄t va-
 lent p̄ctā diluere. De hoc dicit iobēs
 abbas mōris synai in tractatu de. xxx.
 gradibus sic. Sunt aīe que lacrimari
 ⁊ lugere nō valent. sed p̄triciā ⁊ me-
 rorem ⁊ p̄tritionem multaq̄ suspicia
 peccata diluunt ⁊ abstergant. hec ille.
Hoc idē sentit petrus damiani sic. d.
 Cum igitur mēs hominis celestis gra-
 tie rore perfunditur p̄ compunctionis
 fletum lacrimarum mundantium ym-
 bribus irrigat vbi ⁊ si ex carneis ocu-
 lis lacrimae nō erumpant. ipsa tñ ama-
 ritud cordis a lacrimarū fructibz nō
 elongat. Quia qd̄ ex ramo exterioris
 accidētie nō colliḡ in ipsa cordis bu

midivirenti sem pradice servat. suffi-
 cit em si mens sit flebilis etia si iugiter
 no possit. vnde cu visibiles lacrimas
 non potest quis ex oculis carnis expri-
 mere sufficiat excessus ppios itra co-
 triti cordis archana deflere. lxx petrus
 damiani. Patet igit ex predictis qua-
 liter gemebunda ppunctio etiam sine
 lacrimaru effusione debeat peccatu. que
 tm gratia quamvis haberi no possit debz
 tm ab unoquoqz desiderari. Solet aut
 pius dñs a se etia timentibz hanc gra-
 tiam plerumqz subtrahere quia cernit
 ex hoc dono posse aliquos superbire. et
 ideo non donat vt in humilitate pma-
 neant. Confert tm penitentibus ad se co-
 uertentibus validam ppunctionis gratia
 que delet peccatu et supplet locuz lacri-
 maru. sed talem ppunctioem sine lacri-
 maru effusione nonnulli penitentes p
 modico ducut et in timore et humilita-
 te ac statu bono pseruantur. ista tangit
 iohanes abbas in tractatu de. xxx. gra-
 dibus sic dicens vidi in quibusda lu-
 ctum et vidi in alijs ppter penurias lu-
 ctus. luctum qui licet habentes tanqz
 no detinentes afficiunt p bonu et p bo-
 nam et pulcrum ignorantia impreda-
 biles manent. solet em et ipsuz larima-
 ru donum magis vacuos plerumqz ex-
 rollere q ex re quibusdam no datur vt
 huius pnuatone et inquisitione in suspi-
 rijs in meroze et tristitia aime seipfos
 affligant. et profunda tristatode et ex-
 tenuatione penurie luctus angustient
 que locum lacrimaru sine piculo hnt.
 quamvis ab eis hec couementius pro ni-
 hilo reputentur. lxx abbas iohanes.
 Hec hanc autoritate sancti vtri colli-
 gere possumus q pteritio meroze et ppun-
 ctio et suspiria que habentur pro pecca-
 tis etia sine fletu locu supplet lacrima-
 ru. Patet igit responsio ad supius in-
 terrogata q pteritio siue ppunctio q ex-

mesto et humili corde pcedit etia sine
 lacrimis pot tanta esse q delet peccatu et
 supplet locum lacrimaru. **A** Sed
 sciendu q sunt nonnulli qui post peccata
 ppetrata ad deu per pnam redunt. et
 statim in principio puerfiois sue gra-
 tiam lacrimaru a dño percipiunt quaz
 etiam gratia per timorem dei ac bone
 vite studiu et humilitate in seipsis cu-
 stodit et pseruant. Et sunt nonnulli. q
 quide lacrimaru gratia in couersiois
 nouitate percipiunt. sed hac per incuria
 seu negligentia vel vitam inordinata
 ac viciosam perdunt. Et sunt nonnulli.
 qui quamvis p suis excessibus et peccatis
 doleant. valde ac ppungant. lacrimas
 tm pro delictis suis fundere no valent.
Et sunt nonnulli qui in principio sue
 puerfiois sua peccata flere no valent. fa-
 ciunt tm quod possunt se per ppunctio-
 ne cordis seu gemituz ac meroze affli-
 gentes. vitamqz suam emendant et
 cu diligentia custodientes. **I**ta tales
 sic in tali proposito perseverantes per-
 cipiunt processu temporis ex dono dei
 et gratiaz lacrimaru et sic vtqz homo
 psolat interior gemendo exterior flet
 do. nihil em ita reficit aiaz peccatrice
 siue psolatur que admodu humilis est
 fusio lacrimaru. **D**e hoc dicit richar-
 d sancto victore super illo dño fuerit
 mihi lacrimae mee et c. **O**mni panes ho-
 mo interior aliqui solus comedit. alii
 aliquando etiaz vt secum comedat co-
 mellicum suum vix multa fatigatione
 compellit. **P**anem suu spiritus solus
 comedit. qñ animus quidem de pecca-
 tis dolet. verum tamē lacrimas nulla
 ratione extorquere valet. panem volo-
 ris pariter comedunt et cibum vinum
 quasi vnanimiter sumunt. cu interior
 homo profunde ingemiscit. et ad eius
 gemitu exterior homo vbertim lacri-
 mas fundit. **I**ter lxx et c.

Liber .I. Dist. II. Ca. III.

am sciendum q̄ sunt nonnulli. qui cō
punctionē lacrimarū p̄cipiūt. sed hūi
militatē circa eandē gratiā non habēt
nam contra proximorū vitam nōnūq̄
se erigunt. vel contra p̄dicatoris ordina
tionē murmurant. aut etiā p̄opter cō
modum r̄pale seu vanam gloriā hoc
agere student. **De talibz beatus greg.**
ix. mor. exponens illud iob. **Si lotus**
fuiro quasi aquis miuis sic dicit Sunt
nonnulli qui lamenta habent. sed humi
litate nō habent qui afflicti plangunt
sed tamen in ipsis fletibus. vel contra
proximorū vitam supbiunt vel contra
ordinationē cōdicatoris erigunt. hi ni
mirū aquas habent sed miuis aquā nō
habent. r̄ mundi esse nequeūt. quia hūi
litate fletibz minime lauant. **Aquis**
autē miuis a culpa se lauarat. qui confi
denter dicebat. **Cor contritū r̄ humili**
liatū deus non spernit. Qui em̄ lamen
tis affligunt sed murmurādo rebelles
sunt. mentē quidē p̄terunt. sed humili
ari p̄temnunt. **Quāuis aque miuis in**
telligi r̄ aliter possint. Aqua em̄ fōris
erfluminis ex terra oritur. aqua vero mi
uis ex aere proruit. **Et sunt pleriq̄ q̄**
porationū lamenta se cruciant. sed to
tis lamentorū laboribus. ad desideria
terrena exsudant p̄pungunt in p̄cisi
bus. sed felicitatis transitorie gaudia
exquirunt. **hos itaq̄ miuis aqua nō ab**
luit. q̄ eorū fletus ab ymis venit. **Qua**
si em̄ ex terre aqua profusi sunt. qui p̄
terrenis bonis in precibus cōpugunt
Qui vero idcirco plorant. quomā p̄e
mia eterna desiderant aqua miuis hos
deluit q̄ celestis p̄puctio infundit. nā
cū p̄xennē patriā p̄ lamenta appetūt
eiusq̄ desiderijs accensi plāgūt a sum
mis accipiunt vnde mūdētur. **Sed**
quousq̄ pena corruptōis astringimur
quātūlibz rectis opibz luceamus verā
mūdiciāz tñ nequaq̄ app̄elndimus.

sed imitam̄ vnde apte p̄ iob subditur.
Tamen sordibz intinguis me. **Deus**
nos sordibz intinguere dicit. i. intinc
tos sordibz demōstrare. q̄ quanto ad
illū verius p̄ bona opa surgimus tāto
subtilius vite nostre sordes cognosci
mus. quibz ab eis mundicia discorda
mus. **Est ergo.** **Si lotus fuiro r̄c.** ac s̄
apte dicat. **Quāuis lamētis supne cō**
pūctōis infundat. quibz p̄ studia recte
opatōis exerceat. in tua tñ mundicia
video q̄ immūdus sum. intentū quip̄
p̄ deo aiā ipsa adhuc corruptibilis
caro diuerberat. eiusq̄ amoris pulcri
tudinē obscenis r̄ illicitis cogitatio
nū moribus fedat. nāz mūdōs nos ad
p̄fectū reddere vel vita vel lacrima nō
valent. quousq̄ nos mortalitatis n̄e
corruptōis tenet p̄ditio. **hxc gre.** **B**
Unde quisq̄ gratiā lacrimarū a dño p̄
cepit illam studeat p̄ humilitatē r̄ bo
nam p̄uersatōem in seipso cōseruare.
C **Si quis vero hanc gratiāz habi**
tā p̄ incuriā aut negligentia seu etiaz
vita inordinatā a se elongatā senserit
p̄ p̄mā r̄ gemitū cordis ac vite emē
dationē conetur illaz in semetipso re
formare. **Si quis donū lacrimarū nō**
dū est assecutus. p̄ hūiles orōnes r̄ la
menta p̄mē ac vite puritatē laborat a
dño illud obtinere. r̄ dū donū p̄dictū
adeptus fuerit videat ne p̄ negligentia
am aut aliq̄d viciū seu elationē mētis
hoc p̄dat. **Si q̄s dō p̄dictā grām lacri**
marū ex corde h̄e desiderat r̄ p̄ illa ob
tinēda se p̄ gemitus r̄ lamēta ac mero
rē aīe intus mactat. nec tñ asseq̄ vale
at q̄d p̄ecat. talis nō desper. s̄ sua fla
gicia r̄ pctā p̄p̄ritōez r̄ p̄p̄ctōez cor
dis ac lamēta p̄mē studeat abstergere
quia cōpuctio ac meroz seu gemitus.
que procedunt ex humili corde etiam
sine lacrimis valent vt supra dictum
est peccata delere. quia cor̄p̄ritū r̄ hu

miliarū deus nunq̄ despiciat Diligen-
da tamen valde est et desideranda com-
punctio lacrimarū. quia nihil mouet de-
um ad miserandū siue etiam cogit. sic
humilis lacrimarum effusio. Testatur
hoc beatus augu. cū dicit. Omnia alia
habent effectum mouentis vel suppli-
cantis. sed sola lacrima effectū cogen-
tis. **Hec augu.** Hoc idem affirmat bea-
tus hieronimus sic dicens. Oratio de-
um lemit: sed lacrima cogit. Ecce quos
modo humiles lacrimae cogunt deū ad
prestandum misericordiam et misericordiam penitē-
tibus. ipsa enim lacrima ex pio cordis
procedens affectu iudicis nō timet ter-
rorē accusantibus inimicis silentium
imponit. sola intrat ante deum. sola vir-
tute vincit inuincibile. hoc probat bea-
tus bern. sic dicens. **O humilis lacri-**
ma. tua est potentia. tuū est regnū aspe-
ctum iudicis non vereris. inimicis ac-
cusantibus silentiū imponis. sola in-
gredieris ante deū. sed nunq̄ sola aut
vacua exhibis. quid plura. vincis iui-
cibilem ligas omnipotentem. **Hec bern.**
Et iam dictis possumus cognoscere
multū validam esse virtutē lacrimarū
quia vincere possunt inuicibilem et ad
miserandū inclinare omnipotentē vni-
de quilibet peccator etiam maximis et
multis sceleribus inuolutus vim facit
omnipotenti deo nō eū cōpellendo. sed
flendo. nō prouocando. sed lacrimis
exorando. et p humilitatē gemendo.
De hac salubri violentia beatus aug.
sup illo verbo **O Regnum celoz**
vim patitur sic dicit. vim facimus do-
mino nō ppendendo sed flendo nō pro-
uocando iniurijs sed lacrimis exoran-
do non blasphemando p supbiam sed
p humilitatem merendo. **O bona vio-**
lencia que vim patiēti bonitatē elicit.
et utilitatem tribuit inferenti. **Quis-**
quis violentior christo fuerit religio-

fior habetur a christo. **Aggrediamur** in
quā illum non ferro nō fuisse non saxo
sed cōsuetudine ac boni opis castitate
hec sunt arma nostre fidei. quibus in-
gressione certamus vt autē his armis
vri in via ferendo possumus. ante cor-
poribus nostris vim quodāmodo faci-
amus et expugnemus membrorum vicia
ac virtutū premia cōsequamur. prius
enim ipsi regnare debemus in nobis vt
regnū possumus diripe saluatoris. **Hec**
augu. **Beatus etiam greg.** eodem verbo
Regnū celozū etc. dicit sic. **Qui peni-**
tentiā peccatoribus indixit. quid aliū
q̄ regno celozum fieri violentiam do-
cuit. **Rogitemus** ergo carissimi. ma-
la que fecimus. et nosmet ipsos assidu-
is lamentis atteramus. hereditatē ius-
torum. quam nō tenuimus. per vitam
capiamus p pñam. vult a nobis omni-
potens deus talem violentiā ppeti. nā
regnū celozū rapit vult nostris fleribus.
quod nostris meritis non debet. **Exer-**
ceamus ergo nos ipsos in lamentis ex-
tinguamus fleribus et dignis pñe fru-
ctibus culpas. **Hec grego.** **Audientes**
igitur tantā vim ac virtutem esse in la-
crimis vnusquisq̄ qui se sentit in ali-
qua angustia aut necessitate positum et
desiderat consolari vel etiam ab his li-
berari fundat ad deum lacrimas. **Ad**
quod hortatur beatus augu. sic dicens.
E **Si desideras** quod nō habes fū-
de lacrimas. **Et iohānes crisostimus**
Fleuo ad deū flens aliqui accessit. qui
nō quod postulauit accepit. nullus ab
eo bñficia dolenter optauit. qui nō im-
petrauit quod voluit. **Hec cris.** **Et quia**
nihil ita efficacē est ad impetranda ea.
que sunt salutis et amouēda ea q̄ sunt
pretraria salutis sic sunt lacrimae q̄ ex bñ-
li et pio corde procedūt ideo quilibet
homo. maxime tamen penitentes. qui
conuerfi sunt p pñam ad dñm in hac

gratia coopante dño. se studeat exerce-
re. nam cum aliquis p pñam ⁊ sanctā
persionē appropinquat dño. olocau-
stū deo factus est. Conetur ergo ut mū-
dum se olocastū dño pseruet. Si autē
aliquod viciū temptando nitit mac-
tare. hoc olocastum p punctionem
et effusionem lacrimarū studeat illud
emendare. Quisquis etiā post persionē
in statu religionis existens se senserit
propter preterita peccata in corde seu
picientia sua esse grauātū ppingatur
currat ad lacrimas. Si quis vult autē
statim in corde suo seruare castitatē. ⁊
se p turpes ⁊ illicitas cogitatōes tēp-
tari senserit. ppingat currat ad lacri-
mas. Si quis vero decreuerit in aduer-
sis seruare paciētiā. ⁊ se ppter aliquā
aduersitatē senserit ira turpari aut do-
lore cruciari. ppingat currat ad lacri-
mas. Si aliquis statuit in corde suo
humilem locū tenere: ⁊ hūilitatis vir-
tutē in se pseruare. sed cum despectus
pimi aduenit. ⁊ ob hoc se senserit in-
dignari ac mestū esse. ppingat currat
ad lacrimas. Quisquis etiā in quacū-
q; alia tribulatōe seu temptatōe se cō-
spexerit pstitutū. currat ad remediū la-
crimarū ⁊ ad medicamentū p punctione
mō ut mūdatus ⁊ purgatus p talia re-
media ostia sancta siue olocastū mū-
dū in ppectu dei valeat inueniri. Na-
gnus enī creatoris nostri misericōdie sin-
ad recipiendū humiliū stertus. Patet
ergo fons misericōdie. curramus ad lacri-
mas. lauemus nos in hoc fonte piera-
tis in quo fonte ipse dñs. petrus. mag-
dalena. ⁊ latro in cruce loti sunt. Cum
igif pgnoscamus tantos se iaz lauisse
in hoc fonte pietatis. ergo de venia et
emendatōe nostra non desperemus. q̄
tot exempla misericōdie in pignore reti-
nemus. De istis iam memoratis ⁊ de
effectibus lacrimarū. beatus grego. in

tractatu sup ezechielē sup illo vbo ibi
lauant olocastū sic dicit. Qui se p fi-
dem in cōuersatōe sancta dño deuoue-
rūt olocastū dño facti sunt. Sed qui
adhuc multa in se de corruptibili sua
carne patiunt. quia adhuc in eis cor-
dis mundicia sordidis cogitatōibus
inquinat quoridie ad lacrimas redeūt
assiduis stertibus affligunt. Sanctozū
etē patrū ⁊ dicta ⁊ facta p siderant. ⁊
cū se indignos pstant in portarū ostio
olocaustū lauant. Ecce etē qui pro ti-
more oipotētis dñi esse patēs deuouit
nulli piciū pro picio reddere omnia
eq̄mitem tolerare ⁊ tñ hūc cōtumelia
ab ore pproximi illata subito percussit.
turbatus forte aliquid loquit quod lo-
qui nō debuit. certe iste iam olocastū
est sed adhuc inquinatū fortasse cōtra
illatas pumelias. quas portat dolore
tangit. eiusq; aīmus in caritate laucia-
tur. **P**atia enī vera est q̄ ⁊ ipsum
amat quē portat. naz tolerare ⁊ odisse
nō est virtus mā suetudinis sed velamē
furois. Sic itaq; sepe in cogitatōe
sua se iudicat reprehendat semetipsum
q; dolet nec tamē apud se pualet ob-
tinere. ne doleat. iam ergo p bonaz vo-
luntatē ⁊ deuotionē olocastū est. sed
tamen p dolozē quo tangit adhuc inq̄-
natū. Alius ea que possidet apd semet
ipsum decreuit indigentib; cuncta tri-
buere. nihil sibimet reseruare. vitā su-
am soli gubernatōi supne pmittere. s; z
dum prebet paupibus q̄ h; fortasse co-
gitatio menti surripit. que dicit vnde
vives si cūcta dederis. nec tamen desi-
stit tribuere. sed qd letus dare ceperat
postmoduz tristis prebet. Quid hūc
mens. nisi olocastū misericōdie est. sed tñ
p tristitiā cogitatōis inquinatū. Ali-
p tempra mundi supbia. h; nores atq;
dignitates huius seculi decreuit deu-
tate. vltimū apud hōies locuz appetit
h. j.

obtinere. ut tanto excelsior inueniatur
in pmanenti gloria. quanto humilior
aspicit in transeunti vita. is forte cū
subito sese a proximo despici cognos-
cit. redignatur. cur despicit. vult qui
dem esse in loco humili. sed tū attendi
pemptibilis nō vult. hunc iam deuotio
eleuat. sed adhuc infirmitas grauat
iam ergo p deuotionē olocaustū s; ad-
huc ex infirmitate inquinatū. **S**
Scire debemus q; differentia sit inter
sacrificiū ⁊ olocaustū. In sacrificio eī
p pecudis. in olocausto vero totū pe-
cus offerri p̄sueuerat. **P**̄semus ergo
quid sit sacrificiū quid olocaustū. Cū
em̄ quis suū aliquid deuouit ⁊ aliquid
nō uult sacrificiū est. Cū vero om̄e qd
habet qd sapit omnipotēri deuouerit
olocaustū est. nam sunt quidā qui ad-
huc mente in hoc mūdo retinent. **S**
tamen ex possessis rebus subsidia egē-
tibus ministrant. isti in bonis que faci-
unt sacrificiū offerūt. quia ⁊ aliquid d̄
actione sua deo imolant. ⁊ aliquid s; p̄
b; p̄s̄ reseruant. Et sunt quidā qui ni-
hil sibi in seipsis reseruant. sed sensum
linguā vitā atq; substantiā. quā p̄cepe-
rūt omnipotenti deo imolāt. Quid isti
nisi olocaustū ymo magis olocausto fi-
unt. **S**z sciendū nobis q; sunt quidā
qui etiam seculū relinquētes totū qui
dē offerunt. quod habent. sed tū in bo-
nis que agunt minie cōpungunt. ⁊ bo-
nū quod agunt. olocaustū est. sed quia
fere ⁊ seipsos d̄iudicare nesciunt. se-
q; ad lacrimas nō accendūt p̄fectū eo-
rū olocaustū nō est. **D**inc em̄ p̄ psal-
mistam d̄. Nemoz sit om̄is sacrificij
tui ⁊ olocaustum tuū pingue fiat. Olo-
caustū quippe siccū est bonū opus. qd
orationis lacrima nō infundūt. Olo-
caustū vero pingue est qñ hoc quod be-
ne agitur corde humili. etiam p lacry-
mas irrigat. **U**nde rursum dicit olo-

causta medullata offeram tibi. **Q**uis
quis enim bonū opus agit sed om̄ipō-
tētis dei amore atq; desiderio flere ne-
scit. olocaustū habet. sed medullam in
olocausto non habet. **Q**ui vero bona
operatur ⁊ uisione iaz creatoris sui in-
byat. atq; ad eterna contemplatiōis
gaudia puenire festinat. seq; ipsum ex
amore quo accendit in flerib; mactat
olocausta medullata dedit d̄no. **S**z
tendū ergo nobis est. ⁊ mala fundi-
tus relinquere. ⁊ bona que fecimus o-
perari. atq; ut ipsis bonis que agimus
amore eteri luminis p̄pugamur. **C**ō-
siderandum quippe est opus nostrum.
quale sit. que cogitatio in opere. que i-
tentio in cogitatione ⁊ cum in nostro
bono opere admixtūz aliquid malicie
vel p̄aue delectatōis agnoscimus. re-
deamus ad lacrimas. lauimus olocau-
stum. **S**unt quidam qui semetipsos i
magnis actionibus deo deuouerunt at-
q; ad tantam p̄fectionē puenērunt. ut
ab eis nullav̄nq; difficultate fleat̄ur.
quatenus in deliberatiōe castitatis ne-
quaq; caro in p̄aue cogitationis tele-
cratione animū sternat. **T**am ⁊ si quā-
do p̄ suggestionē pulsat surgere non pre-
mittitur. quia vigore iudicij calcatur.
In deliberatione quoq; patientie nec
sermo sordidatus ab ore prodeat. nec
dolor tacitus animum p̄emat ut in de-
liberatione humilitatis. nullus despe-
ctus animū mordeat. **S**ed cuz iam in
his. que recte deuouerunt sese fortiter
exhibent. **P**riora tamen peccata. que
ab his ante bonā deliberationem p̄-
trata sunt. ad memoriā deducūt ⁊ p̄lā-
gūt. quicqd̄ illicite se egisse mem̄erūt
Hi itaq; p̄ vitā quā tenent olocaustū
sunt s; p̄ vitā quā ante tenuerāt in qui-
natū. quia mūdāt lacris vitā. quā p̄-
uis aliqñ actib; inquinauerūt. **N**os ita-
q; iter. huc ad vitā p̄teritā mētis oclū-

los redneam? reminiscam qd fuimus
 cū mūdi hūius p̄cupiscētiās sequere-
 mur. Et si dñz iam toto corde deserui-
 mus qz nos peccasse memimus deslea-
 mus in fletibz olocausū lauemus. Ec-
 ce om̄ipotentī deo deuouimus castita-
 tē nostrā. sed si adhuc imunda cogita-
 tio mentē inq̄nat. redeamus ad lacri-
 mas lauemus olocausū. Ecce patien-
 tiā nos seruare decreuimus sed adhuc
 itea p̄uebat si mētē tacitus dolor ex cru-
 ciat. edeamus ad lacrimas: lauemus
 olocausū. Ecce iā incepimus possessa
 tribuere atqz in hoc mundo hūiles als
 humilitatis locū tenere. Sed tñ si ad-
 buc anim̄ inopie suspitio deprimat. si
 respectus p̄imi in aliq̄ nos indigna-
 tōe p̄fundit. redeamus ad lacrimas la-
 uemus olocausū. Magnus est em̄ cre-
 ator̄ nostro ad recipiēdos fletus hūi-
 lū misericōdie sinus. vbi em̄ innumera-
 biliū hūm̄ fletus suscepti sunt. ibi lo-
 cū suū inuenire sunt qz lacrimae nostrae
 patet ergo fons misericōdie. curramus cū
 lacrimis: lauemus nos in hoc fonte pi-
 eratis. In hoc fonte ipse d̄s lotus est.
 cū redit ad lamētū p̄mie post maculas
 grauis culpe. In hoc fonte misericōdie lo-
 ta est maria magdalena post pctā mul-
 ta. in hoc fonte lotus est petrus post ne-
 gationē qz latro in cruce. Cur igit̄ pi-
 gri simus. cur torpentes qz frigidī re-
 maneamus. qui in hoc fonte pietatis
 tantos se iam lauisse cognouimus. Et
 go ne de emendatiōe nostra desperem?
 qui tot exempla in pignore retinem?
 Querere ergo fontē pietatis debuerat̄
 mus etiā si clausus esset. qz patet qz neg-
 ligimus. mittamus oculos fidei i mū-
 dū vniuersū p̄sideremus q̄nti pctōres
 diebus ac noctibz p̄ lamenta in hoc fō-
 te misericōdie lauant̄. q̄nti post maculas
 ad noriciā redeūt. Curramus cum tali-
 bus post mortis tenebras ad aquā vice

Cōsideremus quantū peccauimus q̄n-
 tum quotidie peccemus atqz vt appare-
 mus mundi post culpas lauemus olo-
 causū. hęc dicta greg. sup̄ ezechielem.
 Ut igitur virtus p̄ritōis seu p̄punctō-
 nis ac etiā effectus lacrimarū clarius
 patefceret. sermo d̄ hac materia i lon-
 gum est protractus. **¶** Ultimo e-
 tiā videndū est de p̄ritōe. vtrū p̄ritio
 siue p̄punctio possit tollere totū reatum
 culpe videlicet qz pene. Ad qd sciendū
 qz p̄ritio tanta potest esse qz delet totū
 peccatum. Et de hoc dicit beatus aug.
 Peccata longi temporis pereāt. etiā
 vnius hōre momento si fuerit in corde
 vera p̄ritō. Cōrritio aut̄ vera multa re-
 quirat. maxime tñ dolorem cordis qui
 ex timore qz pio amore d̄i pro pctis cō-
 missis procedit. nam quanto cū maio-
 ri dolore lacrimae p̄ facinoribz fundūf
 tanto a benigno cōditore p̄fectius cul-
 pa remittit̄. ipse em̄ solus laborē qz do-
 lorem p̄siderat qz prout quis magis cō-
 punctus fuerit. tanto portiozem veniāz
 pro suis excessibus ab ipso p̄sequetur.
 Unde iohānes abbas mōtis synai. iu-
 dicatur penitus a bono qz iusto iudice
 nostro nature virtus in lacrimis. sicut
 in alijs vniuersis. vidi em̄ paruas gut-
 tas cū dolore effusas. qz vidi fontē sine
 dolore manantē qz quidē magis fm̄ do-
 lorem qz non fm̄ lacrimas iudicauī la-
 borantes. Arbitror aut̄ qz et deus. hęc
 ille. Et de beato petro legit̄ qz post nega-
 tionez d̄m̄ egressus est foras qz fleuit a
 mare. qui veniam ab ipso statim p̄secu-
 tus est. Ex dictis ergo colligere possu-
 mus qz p̄ritio intantū potest extendē-
 re se. qz tollat totum reatū quantū ad
 culpam. qz etiā quantū ad penā. Unde
 thomas de aquino dicit. Intentio cō-
 tritōis potest attendi dupliciter. Uno
 modo ex p̄te caritatis. que displicen-
 tiā causat. qz sic potest in tantū intendi
 h. q.

charitas in actu contritio inde sequens
meretur non solum culpe amissionem
sed etiam absolutionem ab omni pena.
alio modo ex parte sensibilis doloris
quem voluntas in contritione excitat et
quia ille etiam pena quedam est. tantum
potest iterum quod sufficiat ad deletionem culpe
et pene. **E**tiam sciendum quod in contritione
duplex est dolor de peccato. unus in
parte sensitiva que passio est et hic non
est essentialiter contritio prout est actus
virtutis. sed magis effectus ipsius. si
enim per virtutem exterioris penam suo
corpore infligit ad recuperandam offen-
sam. que in deum commissa est. officio
membrorum. ita etiam ipsi concupiscibi-
bili penam infert doloris predicti. quia
ipsa etiam ad peccatum coopabatur. **A**-
lius dolor involuntate. qui nihil aliud
est quam displicentia alicuius mali et sic con-
tritio est dolor per essentiam et est actus
virtutis penitentiae. hanc thomas de aquino
no. **E**t quamvis ut predictum
est per contritionem deleatur culpa et etiam
pena. nihilominus tamen confessio et peni-
tentiae iniuncte expletio requiritur. etiam
tunc non propter remedium sed propter pre-
ceptum. et non solum propter preceptum
tenetur quis confiteri et satisfacere. sed pro-
pter incertitudinem. quia non est certus
quod sua contritio fuerit sufficiens ad suum
reatum totum tollendum. Unde oportet
ut propter preceptum et talem incerti-
tudinem quilibet etiam multum contri-
tus currat ad remedium confessionis
nisi articulus necessitatis hoc excludit
aut impedit. Tunc igitur de secun-
da parte penitentiae videlicet de confes-
sione dicendum est. **Filius.**

Post informationem de contritione
sive compunctione. Tunc de
confessione que secunda est pars peni-
tentiae ego cupio edoceri.

Capitulum. III. **Pater. I.**

Confessio est ut
ait augustinus. propter quod morbus latens
speciem aperit. Hec est confessio sacra-
mentalis que est pars penitentiae. hic penitentiae
ter describitur et per materiam que est pec-
catum et per actum. qui est aperire et per finem
qui est spes veniae. Confessio etiam est le-
gittima coram sacerdote peccatorum decla-
ratio vel dicitur simul vel ex toto vel un-
dequod passio. nam ille confitetur qui totum
fateretur. hanc precipit per hieremiam. iij.
Effunde sicut aquam cor tuum ante con-
spectum domini dei tui. Et psalmista. Effun-
dite coram illo corda vestra. beatus au-
gustinus. etiam dicit propter peccatis propter
etiam erubescatis videlicet confitendo.
Erubescant enim remissionis habere pre-
sentem aut teneamur ad confessionem di-
cendum quod sic. **Q**uoniam enim pecca-
ti sive actualis sive originalis est reme-
dium passio christi. illius enim virtus passi-
onis in sacramentis ecclesiae est impressa.
unde non possumus a peccato sive ac-
tuali sive originali sanari sine sacra-
mentorum susceptione. vel in re quam habetur
oportunitas suscipiendi. vel in proposito
sicut cum articulus necessitatis excludit
sacramentum non pretermissus religionis.
Confessio vero pertinet ad sacramentum
institutum contra morbum peccati mor-
talis ideo tenemur confiteri. hanc enim tria
videlicet contritionem confessionem et satis-
factionem scire debemus esse ex pre-
cepto divinae scripturae. nam contritio
precipitur iohannis. ij. Scindite corda
vestra. De confessione dicit iacobi vlti-
mo. Confitemini alterutrum peccata vestra
De satisfactione habet matth. iij. Pe-
nitentiam agite. appropinquabit enim
regnum celorum. non est ergo salus sine
confessione. ubi quis habere potest sacer-
dotem cui confiteatur. De hoc dicit ri-
chardus de sancto victore. Nisi enim quis